

ज्वजलपा वाःपो

JWOJALAPA WEEKLY

दैँ ७ ल्याः ७ (पूर्णडक १०९) ने. सं. ११३६ यलाथ्व तृतीया आइतवाः २०७३ भाद्र १५ गते आइतवाः (Sep- 04, 2016)

मू ँ १- पृष्ठ ६

संघीय समाजवादी नेवाः संघया न्हापांगु देय् तःमुँज्या क्वचाल

ज्वजलपा वाःपो

जातीय मुक्तिया नितिं संघीयता, वर्गीय मुक्तिया नितिं समाजवाद धइगु सिद्धान्त ज्वना लिपांगु इलय् पहिचानया आधारय् प्रदेशत निर्माण जुइमाः धकाः माग याना वयाच्वंगु राजनीतिक दल धइगु संघीय समाजवादी फोरम नेपाल खः ।

उगु राजनीतिक दल सतक व सदन निगू हे क्षेत्रय् थःपनिगु सशक्त उपस्थिति क्यनेगु याना वयाच्वंगु दुसा लिपांगु इलय् वया प्रचण्ड नेतृत्वया सरकारयात समर्थन याना वयाच्वंगु दु । प्रचण्ड नेतृत्वया सरकार नेपाःया आदिवासी जनजाति, मधेसीनिसं उत्पीडित समुदायया माग कथं न्हूगु संविधान संशोधन यायेत तयार जुइ धकाः तायेकाच्वंगु खः ।

पहिचानया आन्दोलन न्ह्याकाच्वंगु संघीय गठबन्धनया नेतृत्व याना वयाच्वंगु संघीय समाजवादी फोरम नेपालया भ्रातृ संगठन संघीय समाजवादी नेवाः संघया न्हापांगु देय् तःमुँज्या शनिवाः सतुंगलय् क्वचाल । संघीय समाजवादी नेवाः संघया न्हापांगु देय् तःमुँज्याया औपचारिक समारोह याये न्हयः सांस्कृतिक न्याली पथनाः नगर परिक्रमा याःगु खः ।

देय् न्यंकया भिन्त्यागू जिल्लाया प्रतिनिधित सहभागी जूगु उगु न्याली नापं बन्द शत्रय् सहभागी जुयादीगु खः । यँया दक्षिण

पश्चिम भेगय् च्वंगु सतुंगला पार्टी प्यालेसय् जूगु ज्याभवलय् थीथी व्यक्तित्वपिं सहभागी जुयादीगु खः । सांस्कृतिक भाकी सहितया न्याली लिपा सतुंगल पार्टी प्यालेस थंकाः तःमुँज्याया उलेज्या ज्याभवः याःगु खः । उगु तःमुँज्याया उलेज्या ससफो नेपालया सह-अध्यक्ष राजेन्द्र श्रेष्ठ यानादीगु खः ।

ज्याभवलय् मूपाहां राजेन्द्र श्रेष्ठ, नेवाः एक्यवद्धताया कजि डा. महेशमान श्रेष्ठ, नेवाः न्हयलुवा मल्ल के सुन्दर, न्हूछेलाल महर्जन, केवि घःजु, शाक्य सुरेन, नेवाः देय् दबूया नायः नरेश ताम्रकार, नेवाः स्वायत्त राज्य मंकाः संघर्ष समितिया नायः सन्तमान महर्जन, आदिवासी जनजातिया प्रतिनिधि जय गोले, क सुशिला श्रेष्ठ लगायतयापिन्सं न्ववानादीगु खः ।

संघीय समाजवादी फोरम नेपालया भ्रातृ संगठन संघीय समाजवादी नेवाः संघया तःमुँज्या ताःलायेमाः धकाः भिन्तुनाविसं वयकःपिन्सं आःया अवस्थाय् प्रमुख राजनीतिक दलत जाना जारी जूगु संविधानय् नेवाः पहिचान विनाया प्रदेश निर्माण याःगु, न्हयगू हे प्रदेश पहिचान विनाया जूगुलिं आःया अवस्थाय् नेवाः प्रदेश, नेवाः पहिचान, समानुपातिक समावेशी नापं समानताया नितिं संघीय समाजवादी नेवाः संघं नेतृत्वदायी भूमिका म्हिते फयेमाः धकाः न्ववानादीगु खः । थ्व इलय् संघर्षया माध्यमं नेवाः नापं आदिवासी जनजाति,

मधेसी, उत्पीडित समुदायया माग सम्बोधन याके मफत धाःसा सलंसःदैँ ल्यूने लाइगु अवस्था वइ धकाः धयादिल । उकिं थ्व इलय् गुगु नं हालतय् संघर्षया माध्यमं आदिवासी जनजाति, मधेसी नापं उत्पीडित समुदायया माग संविधान संशोधनया माध्यमं सम्बोधन याकेत दबाव विइमाःगु खँय् बः वियादीगु खः । अथे हे आःया अवस्थाय् स्थानीय तहया पुनर्संरचनाया गुगु कथं खँ पिहां वयाच्वंगु दु व धइगु पहिचान सहितया प्रदेशया माग सम्बोधन मयाइगु अवस्थाय् स्वीकार यायेगु अवस्था बइमखु धकाः तर्क धयादिल । उकिं थ्व इलय् नेवाःत छप्पै जुया वनेमाः धकाः नेवाः न्हयलुवातय्सं थःथःगु विचाः प्वंकादीगु खः ।

उलेज्या लिपा शनिवाः हे बन्द सत्र जूगु खःसा बन्द शत्रं संघीय समाजवादी नेवाः संघ केन्द्रया न्हूगु नेतृत्व तर्क ल्यःगु दु । बन्द शत्रं सर्व सहमति भिन्छम्ह पदाधिकारी नापं स्वीम्ह केन्द्रीय सदस्य याना पीछ्महेसिया ज्यासना पुचः ल्यःगु खः ।

नेवाः संघया नायः सत्यनारायण डंगोल, न्वकूपिं खगेन्द्रबहादुर जोशी, इन्द्र बहादुर श्रेष्ठ, शेषनारायण महर्जन, विजयलक्ष्मी मानन्धर, नविन श्रेष्ठ, मूछ्याञ्जेय सुदयराज शिलाकार, दांभरी वेखामान अवाले, छ्याञ्जेपिं गंगाबहादुर नेमकुल, आशारत्न डंगोल, प्रफुल्ला श्रेष्ठयात ल्यःगु दु ।

पिदंगु दु
स्वंगू सफू

उपन्यास

थ्वया च्वंगु सः

न्वचू, उद्घोषण व एफ एम

संचालन कला नासः

चिनाखँ मुना ईब्यःया चिनाखँ

नजरराम महर्जनया
भिन्छगूगु उपन्यास
'थ्वयाच्वंगु सः'

मू
निसः तका जक

श्रीकृष्ण महर्जनया
न्यागूगु सफू
'नासः'

मू
न्यय् तका जक

नाति महर्जनया
न्हापांगु सफू
'ईब्यःया चिनाखँ'

मू
सच्छि तका जक

थःगु प्रति
सुरक्षित
यानादिसँ
न्हि
स्वापू

४३३३००७,
९८४१४०१०७७

झजलपा वा:पौ

सल्लाहकार

श्रीकृष्ण महर्जन

प्रकाशक:

नजरराम महर्जन

सम्पादक

श्रीकृष्ण तण्डुकार

ले-आउट:

ज्वजलपा डेस्कटप

संवाददाता

भरत महर्जन, निरजमान सिंह

थाकू

प्रिन्ट स्काई, यें

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४९४०९०७७

ई-मेल : jwojalapaweb@gmail.com

सम्पादकिय

संविधान संशोधनया नितिं पंग:

संविधान जारी जूसां कार्यान्वयन धा:सा मा:गु कथं जुयाच्वंगु अवस्था मदु । प्रमुख राजनीतिक दलया नेतातयसं ९० प्रतिशतसिवें अप्ठः जनप्रतिनिधितयगु समर्थनय संविधान जारी जूगु खः धका: ध्याच्वनादीगु दु । उलि मछिसिया समर्थन दुगु संविधान जूसां आ: तक नं कार्यान्वयन याये मफयाच्वंगु धइगु मधेसी, आदिवासी जनजाति नापं उत्पीडित समुदायया माग सम्बोधन मज्जुगु इमिगु माग सम्बोधन मयासे संविधान कार्यान्वयन याये फइमखु धका: थुइका: हे खः ।

संविधान कार्यान्वयनया खं ल्हायेबलय् मूल रुपं आ: न्हूगु संविधानय् व्यवस्था जूगु कथं स्थानीय तह, प्रदेश व संसदया चुनाव जुलकि संविधान पूर्ण रुपं कार्यान्वयन जुल धका: धायेफु । थ्व इलय् स्थानीय तहया पुनर्संरचनाया सवालय् बहस जुयाच्वंगु दु । अले स्थानीय तहया चुनाव यायेगु नितिं स्थानीय तहया पुनर्संरचना याये न्ह्यः प्रदेशया सवालय् पुनरविचार यायेमा: धका: आन्दोलनरत आदिवासी जनजाति, मधेसीनिसं उत्पीडित समुदायपाखें माग याना वयाच्वंगु दु । अले इमिगु मागयात पूरा याना वनेफइगु अवस्थाय् जक चुनाव बांलाकक यायेफइ धका: प्रमुख दलया नेतातयसं तायेकाच्वंगु दु ।

उकिं आन्दोलनरत पक्षया मागयात सम्बोधन यायेगु सवालय् प्रमुख दलया नेतातयसं मौखिक सहमति प्काच्वंगु दुसा एमालेया नेतातयसं धा:सा आ: पुरा यायेमा:गु माग हे मन्त धका: ध्याच्वंगु अवस्था दु । एमालेया नेतातयसं न्हापा हे फुक्क माग पुरा जुइ धुंकूगु दावी याना वयाच्वंगुया अर्थ धइगु आन्दोलनरत पक्षया माग सम्बोधन यायेगु पक्षय् थपिं मदु धका: ध्यादीगु खः । एमालेया अडानया कारणं संविधान संशोधनपाखें समस्या समाधान यायेगु ज्या मज्जुल, संविधान कार्यान्वयन याये मफत धा:सा कन्हय् वना जनतां मुल्यांकन याइ । उकिं एमाले नं जायज मागयात पुरा यायेगु नितिं मा:गु कथं तयारीका साथ न्ह्या: वनेमा:गु अवस्था दु ।

मखुला ?

निरज

भी.आइ.पी.वार्ड खालि हे खः, नेता पी फुक्क बिदेशे वास:या वन,वार्ड छांय खालि तेउ धका हस्पिटल स्टाफ त लन्च याना चौ जक खः । छित गु पति वार्ड माउ ?

छि परम्परावादी लाकि प्रगतिशील ?

डा. चन्द्रमान वज्राचार्य

थ:गु समाजया प्रगतिया चाहना स्वैत मदइ, स्वैत मयइ ? प्रगतिया इच्छा हरेक मनुतयके दइगु ल्याखं मनुत सकलें प्रगतिशील खः । सकलें मनुत प्रगतिशील जुइवलय् प्रगतिया गति याकनं जुइ । तर समाजया अध्ययन यायेबलय् भीगु प्रगति जूगु खनेमदु । सामाजिक विकास-क्रमय् दैगु द्वन्द्वात्मकताया नियम धैगु हे प्रगति व परम्पराया दथुइ जुइगु द्वन्द्व खः । परम्परां प्रगतिया लैय् मदिक बाधा बिया: हे च्वनीसा प्रगतिया गतिं नं थ:गु विकासया लैया बाधक शक्ति परम्परायात जवर्जस्त बान्छवछ्वं हे न्ह्यज्यांवनाच्वनी । थ्व प्रगतिया सिद्धान्त वा नियम खः । गुगु समाजय् परम्परां ग्रस्त रीतिरिवाज, चालचलनं हाक्या: च्वनी, अन प्रगति न्ह्यज्यांवने फइमखु, गुगु समाजय् परम्पराया पखा: तछ्याना न्ह्यज्यांवनेत सफल जुइ, उगु समाजय् प्रगतिं तीव्र गति काइ ।

विश्वय् ७ अरबं मयाक मनुत दु । नेपालय् जक २ करोड ६२ लाख जनसंख्या दुगु खं सार्वजनिक जुइधुंकूगु दु । फुक्क मनुतयगु थीथी स्वभाव, संस्कार व विचारया ल्याखं इपिं निधीयापिं खनेदु- प्रगतिशील व परम्परावादी । थुगु कथंया विभाजनय् छि, जि, भीपिं सकलें ला: । उकिं थ:थमं थ:यात छक: स्वये-थ: प्रगतिशील किताय् ला: लाकि परम्परावादी किताय् ला: ? अथवा निगुलिया मिश्रित ख: ? थ:गु नांगागु मिखां भीसं मेपित जक खकेफु, खंकाच्वना, तर भीसं भीगु मिखां मखु, नुग: दुनेया मिखां हे थ:यात अध्ययन यायेफत धा:सा थुकिया उपलब्धि मेगु हे जुइ ।

प्रगतिशील मनुतयगु धारणाकथं प्रगति हे समाजया ज्यान खः, प्रगति मदुगु समाज अस्तित्वहीन जुइ । मेगु परम्परावादी मनुतयगु धारणा दु- परम्परा वा संस्कृति हे भीगु समाजया अस्तित्वया चिं खः, भीगु संस्कृति व परम्परा हे मदुसा भीगु परिचय विइगु हे छु ? उकिं ताकालिसं भी घाँय्घाँय वाज्याया पालीनिसं दयाच्वंगु न्हावने धुंकूगु सांस्कृतिक परम्परायात म्वाका: हे तयेमा: । थ्व हे भीगु इज्जत गौरवया चिं खः ।

थथे प्रगतिशील व परम्परावादी निथ्व:या तर्क वितर्क, मतभेद भीगु समाजय् आ:तक कायम हे तिनि । उकिं भीगु समाजय् थ्व निथ्व:या दथुइ संघर्ष

नं कायम हे तिनि । थ्व संघर्षय् छिगु भूमिका गुखे ला: ? थ्व न्ह्यस:या मू अभिप्राय थ्व खः कि मनुतयगु थ:थ:गु भूमिका स्पष्ट जुइमाल । कि मिजं जुइमाल, कि मिसा जुइमाल । मिजं नं मिसा नं जुइ मजिल अथवा मैवावु जुइ मजिल । पञ्चबलिया नामय् घोयात पशुबलि विइगु क्वपुंगु संस्कृति-संस्कार यात कुबुया नेपा:यात स्वर्ग दयेकेगु फय्गं खं छता ल्हानादिइमजिल । भीथाय् मनुत क्रान्तिकारी नारा बिइपिं, क्रान्तिकारी धायेके य:पिं आपालं आपा: दु, तर इमिगु मूल प्रवृत्ति धा:सा प्राचीन संस्कृति-संस्कारया संरक्षण हे जुयाच्वंगु दु । छु परम्परावादय् ग्रस्त जुयाच्वंतेले न्हूगु विचार, भावना वा संस्कारया निर्माण जुइफइ ला ? जव परम्परावादं न्हूगु विचार भावना व अभ्यासया संस्कारयात हे पना: तइ वा गर्भय् हे स्याना: छवइ धा:सा अले प्रगति वा क्रान्तिकारी नाराया सार्थकता गबले पूवनी ?

निश्चय नं परम्परा वाहियात जुइमज्यु । हरेक वस्तु, घटना-दुर्घटना, परम्परापाखें बांला:गु शिक्षा भीसं काये फयेकेमा: । भी मनुतयगु थौतकया परम्पराया दुने तसकं ज्यालगे जूगु व तसकं ज्यालगे मज्जुगु संस्कृति-संस्कार दयाच्वनेफु, व सूक्ष्मदृष्टिं छता-छताया बांलाक व पूर्वक अध्ययन याये फयेमा: । परम्परा धायेवं मिखा तिसिना: घयेपुना तयेगु वा मिखा तिसिना वाञ्छवयेगु थ्व नितानं गलत प्रक्रिया खः । छु भीगु परम्परा व संस्कृति धायेवं भीसं खिखांमुग:यात संरक्षण याना: तयेफे ? छु संस्कृति संरक्षणया नामय् भीपिं मध्यकाल वा प्राचीनकालपिं हे जुयाच्वनेगु मनूया बुद्धि-विवेकया चिं खः ला ? जुइ फइला ? यदि यूएनओं भीगु छगु गुगु नेवा: बस्तीया मनुतयत मध्यकालयापिं मनुत थें हे वस: पुना: नयेगु, त्वनेगु, च्वनेगु ख:सा माक्को ग्वहालि याये धका धा:सा छु भीपिं लसतानं स्वीकार यायेफइ ? थथे धायेगु वा थथे जुइगु हे छु भीपिं चिडियाघर या जन्तुत थें जुइगु मखु ला ? मूल सवाल भी मनुत थौया आधुनिक युगया आधुनिक मनुत जुइगु खः लाकि जंगली मनू जुइगु खः ? भीसं क्व:छिइ फयेकेमाल । गबले तक भीपिं जीर्णसीर्णगु परम्परावादय् गृष्ट जुयाच्वनी, अबले तक भीसं विश्वया आधुनिक ज: खंके फइ मखु, अले तुंया ब्याथेंतु थ:गु संकीर्ण व अभिमानया स: थ्वयेका: आनन्द कयाच्वनी । परम्परावाद दु:ख, रोग व अज्ञान व अशिक्षाया मुहान ख:सा प्रगतिशील जुइगु सुख, स्वस्थ सार्थक मनू जुइगु खः । उकिं छि जि प्रगतिशील जुल धा:सा समाजया प्रगति जुइ यदि परम्परावादी जुल धा:सा परम्परां हे क्वचिना: भीगु अस्तित्वया समेत संकटय् लाइ । परम्परावादी जुइगु खः लाकि प्रगतिशील जुइगु खः, छिगु थ:गु हे ज्यां

क्यनादिसं । बुद्ध उगु समाजय् प्रचलित परम्पराया पखा: थुना: हे न्हूगु लू दयेकूगु खः अथवा न्हूगु समाज दयेकूगु खः । अजा:गु न्हूगु विचारयागु न्हूगु समाज दयेकूगु कारणं हे सिद्धार्थ बुद्ध जुइफुगु खः । थुकथं परम्परां मुक्त समाज दयेकेगुलिं हे थौतकं विश्वं वैत लुमंकात:गु खः । बुद्ध पाखें थ्व प्रेरणा कया: भीपिं प्रेरित जुइगु लाकि मजुइगु ? भीसं थौतक बुद्धपाखें छु शिक्षा कयागु दु बिचा: यायेमाल । भी नेवा:तय गुलि नं प्रचलित परम्परा दु, उगु परम्पराया कारणं भीगु प्रगति जुयावयाच्वंगु दुकि अगति जुयाच्वंगु दु ? छु छु परम्परा प्रचलित याना: तयेमा:, छु छु दिका: छवयेमाल ? भीसं गबलें चिन्तन मनन यानागु दु ला ? छु छु परम्परा प्रचलनय् महनेवं उकिं भीगु समाजय् सकारात्मक वा नकारात्मक असर छु लाइ धइगु भी दथुइ सहलह यायेधुनागु दु ला ? विश्व समाज हे परिवर्तन याये धइगु नारा ज्वना: आन्दोलन याइपिसं हे थ:गु परम्परावादी समाजयात परिवर्तन यायेगु छु कुत: मया:से पशु पुजा याना जुलसा इपिं परम्परावादी जुइकि प्रगतिशील जुइ ?

भीपिं नीछ्गूगु शदीलय् थ्यनेधुंकूगु दु । विश्वय् विभिन्न वैज्ञानिक आविष्कार या कारणं विश्वया यक्व देशत विकसित जुइधुंकूगु दु । तर नेपा:या भी नेवा:त धा:सा व हे मुलु व हे सुका तिनि । छु आविष्कार यायेफुगु तागत भीके दुगु मखुनि । थुकिया कारण खः भीसं भीके दुगु विवेक, बुद्धि, तर्कशक्तियात भतीचा हे छयलेगु कुत: मयानानि । समाजय् न्यंकनं जुयावयाच्वंगु भाग्यवादया प्रचारं भीगु मानसिकताय् भाग्यवाद त:धंगु थाय् कयाच्वंगु दु । पूर्व जन्म व पुनर्जन्मया प्रचारं घोयात प्रमुख थाय् बिया: मनूया शक्तियात महत्वहीन तायेकाच्वंगु दु । अविकसित देशया अशिक्षित जनताय् दयाच्वंगु थजा:गु विचारं भीगु समाजया अवस्था भंभं पतन जुयावनाच्वंगु भीसं खनाच्वना । विश्व-समाजं सूर्य, पृथ्वी, चन्द्रमा, ग्रह, उपग्रह आदियात व्यापक अध्ययन याना: उगु ग्रह, उपग्रहलय् थ्यंकेगु कुत: जुइधुंकूगु दु । तर भीपिं धा:सा आ:तकं सूर्य, चन्द्रमायात द्यो भा:पिया पूजा यानाच्वनागु दनि । छु परम्पराया नामय् आ:तकं भीसं सूर्य, चन्द्रमायात पूजा यानाच्वनेगु भीगु विवेक बुद्धियात ल्व:ला ? थौतकं भीगु समाजय् सांस्कृतिक रुपान्तरणया सवालय् छाय् आ:तकं जिम्मेवार मनुतयगु कुत: जूगु खनेमदु ? छु सांस्कृतिक रुपान्तरण मजुइकं सामाजिक रुपान्तरण सम्भव जुइ ला ? कि भीगु समाजय् सामाजिक रुपान्तरणया लागि चिन्तन याइपिं मनुतयगु अभाव दु ?

यथार्थत: भीगु समाजय् न्ह्याक्व हे प्रगतिशीलताया नारा बिइपिके नं परम्परावादी बिचा: पाखें पूर्णत: मुक्त जुइ....त्यं ४ पेजय् स्वयादिसँ.....

वंगु भाद्र १४ गते मंगलवार कीर्तिपुर नगरपालिका कृष्ण क्याटरिंगयाहल्य किपू नगरपालिकाया आ.व.२०७२/०७३या प्रगति समिक्षा यात । कि.न.पा.या कार्यकारी अधिकृत उद्धव प्रसाद रिजालया नायोसुइ जूगु उगु मुँज्या चन्द्रमाया महर्जनं न्त्याकादीगु खः ।

प्रशासन शाखाया प्रगति बारे सुजेन्द्र महर्जनं विवरण पेश यानादिल । आय व्ययया अवस्था बारे लेखा शाखाया जिम्मेवारी कयाचवनादीम्ह जनक थापां न्त्यव्वया दिल । अथे हे सामाजिक ज्याया बारे अनुज प्रधान व विकास निर्माणया बारे ई.बालकृष्ण महर्जनं प्रगति विवरण न्हयव्वयादिल ।

पाँगा महिला सहकारीपाखें मेनूका महर्जन, शान्ति सुरक्षाया बारे डिएसपि डा.मेख बहादुर खत्री व नेपाल रेडक्रस सोसाईटीय राजेन्द्र बानियां थःपिनिगु संस्थाया प्रगति विवरण न्त्यव्वयादिल ।

सामुदायिक विद्यालयतसें दयदसं यायेमाःगु सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन न्त्यव्वयेमाःगु नियम कथं थौं कन्हय् ब्वनेकुथितसें सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन न्त्यव्वयेगु याना वयाच्वंगु दु । थ्वहे भवलय कीर्तिपुर माध्यमिक विद्यालय नं वंगु शुक्रवाः सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन न्त्यव्वयेगु ज्या यात । किमाविया हल्य अभिभावक शिक्षक संघया नायः सीता घिमिरे दाहालया नायोसुइ जूगु उगु ज्याभवःया मूपाहाँ प्रा.डा. रामकृष्ण जुयादीगु खः । सामाजि व भौतिक सम्बन्धि प्रतिवेदन पवना कुमारी सुवेदी न्त्यव्वयादिल । अथे हे लेखा सम्बन्धि प्रतिवेदन सहायक लेखापाल सजना महर्जनं न्त्यव्वया दिल । हल जायेक अभिभावक दुगु उगु सभाय् विद्यालय व्यवस्थापन समितिया पदाधिकारीपिं व सल्लाहकार पिनिगु नं उपस्थिति दुगु खः ।

जनसेवा उच्च मा.वि.पाँगाया सामाजिक परीक्षण बैठक वंगु भाद्र १८ गते शनिवार जनसेवाया हल्य जुल । जिल्ला शिक्षा कार्यालयया निरिक्षक दामोदर रेग्मीया मूपाहाँसुइ शिक्षक अभिभावक संघया नायः चन्द्र वानियाया सभानायोसुइ जूगु खः । शिक्षक अभिभावक संघया सचिव राजेन महर्जनं लसकुस न्वचु, प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जनं सामाजिक, भौतिक आर्थिक प्रगति न्त्यव्वया दिल । अथे हे जनाधार क्याम्पसया अध्यक्ष माधव लाल महर्जन, जनसेवा विद्यालय व्यवस्थापन समितिया अध्यक्ष खगेन्द्र राई व विद्यार्थी प्रतिनिधि निरुता कार्की नं नुगः खँ तयादीगु खः । मूपाहाँ रेग्मी जनसेवाया प्रगति खना थः लयतानागु खँ कनादिलसा सभानायो नं विद्यालय बांलाना जक मज्यू उत्कृष्ट जुइमाःगु खँय् वः बियादिल ।

नेपाल अर्बुद रोग निवारण संस्था काठमाण्डौ जिल्ला शाखाया ग्वसाल्य भाद्र १८ गते शनिवाः पांगाय् मिसापिनिगु स्तन व पाठेघर परिक्षण शिविर ज्याभ्वः जुल । उगु शिविर पांगा महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाया कुतलय् जूगु खः । शिविर संचालन यायेगु नितिं थाय् पागां पार्टी भ्यनुया संचालक नविन श्रेष्ठं ग्वहालि याःगु खः । उगु शिविरय् स्वसः व भिन्त्याम्ह मिसापिनिगु स्तन नापं पाठेघरया जाँच याःगु खः ।

योग साधना शिविर किपूया गुक्वःगु दैमुँज्या उत्सव ज्याभ्वः भाद्र १८ गते शनिवाः सुथय त्रिविया गान्धी भवनय् जुल । समाजया नायः रामकृष्ण महर्जनया नायःसुइ जूगु उगु ज्याभ्वःया मूपाहाँ योग गुरु डा. चन्द्रमणी खनालं त्वाःदेवाय् मत च्याका उलेज्या यानादीगु खः । उगु ज्याभ्वलय् योगी लिलनन्द, विजयसिंह बस्नेत, सन्तोष महर्जनपिनिगु उपस्थिति दुगु खः । सचिव मणिकाजि विष्टं लसकुस न्वचू वियादीगु खःसा दांभरी कान्छाभाई महर्जनं ल्याःचाः न्हयव्वयादीगु खः । स्टेन्थ एण्ड स्ट्रिचिडया दुजःपिंसं योग नं न्हव्वयादीगु खः ।

यँया त्यंगः त्वाःया दाफा गुरु नाति महर्जनयात हन

ज्वजलपा वा:पौ /

नेवाःतयगु वस्ती वस्ती नापं त्वाः त्वाल्य तकं दाफा थाइगु चलन दु । अथे दाफा धइगु नेवाः संस्कृतिया मूल आधार खः । दाफा गुरुपिन्त हनेज्या नं इलय् ब्यलय् यानाच्वंगु दु । थ्व हे भ्वलय् यँया त्यंगः त्वाल्य न्हना वने धुंकूगु दाफा संस्कृतियात हाकनं म्वाकेगु नितिं योगदान यानादीम्ह दाफा गुरु नाति महर्जनयात तःजिक हंगु दु । शनिवाः छगू ज्याभ्वःया दथुइ वय्कःयात तःजिक हनेज्या याःगु खः । ज्यापु महारुथिया केन्द्रीय नायः राजभाई जकःमि मूपाहाँ जुयादीगु उगु ज्याभ्वलय् थीथी व्यक्तित्वपिं पाहां जुयादीगु खः । त्वाःया थकुलि तिर्थ नारायण महर्जनं दाफा गुरु नाति महर्जनयात बेतालिं चिकाः सम्मान । त्यंगः त्वाः खलःया नायः धनबहादुर महर्जन तिमिला ज्याभ्वःया सभापति जुयादीगु खः । सम्मान ज्याभ्वः याये न्हयः सांस्कृतिक बाजं थाना च्याली पिकया थीथी लागाय् चाःहिउगु खः ।

दी प्याखंया गोष्ठी

ज्वजलपा वा:पौ /

यँयाः अर्थात इन्द्र जात्राया इलय् पिथनीगु महत्वपूर्ण प्याखं धइगु दी प्याखं खः । यँया किलागः लागाय् नेवाःतयसं क्यना वयाच्वंगु दीप्याखंयात कया शनिवाः तःजिक गोष्ठी जूगु दु । सताब्दी पुरुष नापं संस्कृतिविद् सत्य मोहन जोशीया मूपाहांसुइ जूगु उगु गोष्ठीइ नरेन्द्र महर्जनं च्यादीगु देवीनाच एक परिचय नांगु सफू विमोचन यायेगु ज्या जूगु खः । इन्द्र महर्जनया सभापतित्वय् जूगु उगु ज्याभ्वलय् सांसदपिं रामविर मानन्धर, प्रभा बज्राचार्य, बरिष्ठ कलाकर प्रचण्ड मल्ल लगायत थीथी व्यक्तित्वपिं उपस्थिति जुयादीगु खः ।

उगु इलय् दीप्याखंया डकुमेन्ट्री क्यनेगु ज्या याःगु खः । दी प्याखनय् भैरव, कुमारी, चन्दी, ब्यता, कवं, ख्याः व दैत्य दुगु प्याखं खः । यँयाः इन्द्र जात्राया भ्वलय् यःसिं थनीगु इलय् नं पिथनेमाःगु अले क्वनेयाःया भ्वलय् न्हूधः जैसी देवलय् पुनि खुन्हु थःनेयाःया भ्वलय् वंघलय् व थाय्मरु नापं नानिचायाः खुन्हु किलाघलय् दी प्याखं क्यनेमाःगु चलन दु ।

छि परम्परावादी लाकि प्रगतिशील ?

२ पेजया ल्यं

मफुनिगु खनेदुसा परम्परावादी अथवा संस्कृति संरक्षणया सशक्त नारा विइपिंसां नं परम्परावादय् ग्रस्त जुयामच्चंसे क्रान्तिकारी राजनैतिक परिवर्तनया पक्षधर जुया: नारा थ्वयेका जूपिं दु ।

अथे जुया नं भीगु समाज न पुलांगु मध्यकालया सामाजिक अवस्थाय् लिहाँवनेफुगु दु, न परम्परावादं मुक्त जुया: पूर्णत: प्रगतिशील आधुनिक समाजया रुप कायेफुगु दु । अथे जुया: परम्परावादी व प्रगतिशील निगू धारणायापिं निख: मनूतय्गु स्पष्ट धारणा थुइकेगुकथं बिस्कं बिस्कं थुकथं न्ह्यस: तयाच्वना :

थ:त परम्परावादी धाईपिं संस्कृतिविदपिनिगु लागि न्ह्यस:-

१) धौबजि बिइगु कायेगु प्रचलन दिनावनाच्वन छा्य ?

२) लं-सुरुवा:या परम्पराय् सर्ट – पाइन्ट, टाईया परम्परा छा्य ?

३) घोख: कुविइत ड्रेस मा:गु छा्य ?

४) वैद्यया परम्पराय् हस्पिटलय् वनेमा:गु छा्य ?

५) मातृभाषाया पलेसा अंग्रेजी भाषा, खस भाषाया प्रयोग छा्य ?

६) पुरोहितपिंत दक्षिणा ध्यवाया मात्राय् वृद्धि छा्य ?

७) थ:पिनिगु बाजागाजाया पलेसा विदेशी बाजागाजाया प्रयोग छा्य ?

८) सुकूभ्वयया पलेसा पार्टी भ्वय् छा्य ?

९) छैय् चा व आय्पापौया पलेसा सिमेन्ट व ढलानया प्रयोग छा्य ?

१०) थ्वँ-अय्ला:या पलेसा हिवस्की, बियर, रेड लेबल आदिया प्रयोग छा्य ?

११) कयताया प्रयोगया पलेसा अन्डरवेयरया प्रयोग छा्य ?

१२) तुकि व माक:सिया पलेसा नेकलेस व मेमेगु प्रयोग छा्य ?

१३) सिंया पलेसा ग्यांसया प्रयोग छा्य ?

१४) दिदी अजिया पलेसा प्रसूति गृह छा्य, परिवार नियोजन छा्य ?

१५) आँगसँ मतयेगु छा्य ?

१६) मतच्या: थल च्याकेगु पलेसा विजुली मत छा्य ?

१७) भमचायात दुली तयेगु पलेसा द्याक्सी छा्य ?

१८) बागमति स्नान यायेगु पलेसा हितिइ म्व:ल्हुइगु छा्य ?

१९) बिष्णुया अवतार जुजुयात लिकया गणतन्त्र छा्य ?

२०) मिसातय्सं स्वीनिकु पर्सि अले भिनिकु गा न्ययेगु त्व:तेमा:गु छा्य ?

२१) सतीप्रथा दिकेमा:गु छा्य ?

२२) गथांमुग: वायेगु दिकेगु छा्य ?

२३) भौतिकवादप्रति विश्वास छा्य ?

२४) खिखांमुग:या पलेसा ट्वाइलेट छा्य ?

२५) ग्यास, टेलिभिजन, रेडियो, घडी, मोटर, हवाईजहाज आदिया प्रयोग छा्य ?

२६) नालु लाकांया पलेसा छयंगू लाकां छा्य ?

थ:त प्रगतिशील धाईपिं आधुनिकतावादी व कम्युनिष्ट धा:पिनिगु लागि न्ह्यस:

१) मूर्ति पुजा छा्य ?

२) गथांमुग: वायेगु छा्य ?

३) श्राद्ध यायेगु छा्य ?

४) दशैं हनेगु छा्य ?

५) सिन्ह: तिइगु छा्य ?

६) घोयात ध्यवा छायेगु छा्य ?

७) घोयाके च्वंगु स्वां कया: छ्यनय् तयेगु छा्य ?

८) घोयागु जल कया: त्वनेगु छा्य ?

९) गं थायेगु छा्य ?

१०) फूलपाती माने यायेगु छा्य ?

११) स्वर्ग नरकया विश्वास छा्य ?

थुकथं प्रगतिशील व परम्परावादी निगूयां धारणा स्पष्ट जुइवं भीगु सामाजिक विकासया लागि छगू ठोस रूपरेखा निर्माण यायेत आवश्यक ग्वाहालि जूवनिगु तायेकेफइ धैगु विश्वास दु । उकिं दकसिं वं न्हापां छि परम्परावादी लाकि प्रगतिशील ? स्पष्ट जुइफयेके मा:गु दु । **(चमि डा. बज्राचार्य नेपालभाषा केन्द्रीय विभागया प्रमुख ख:)**

थ्वया च्वंगु स: उपन्यास ब्वना

समान्त

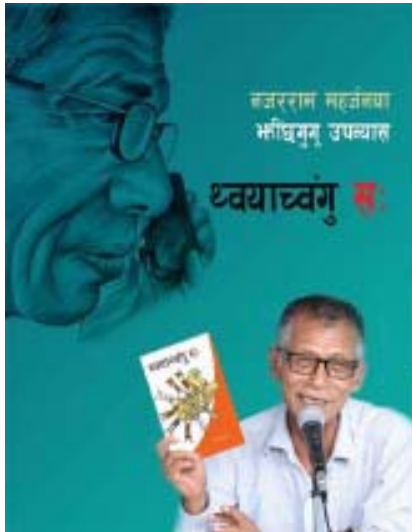
सात सालया क्रान्तिया पृष्ठ भूमिइ सर्वसाधारण जनता नं शिक्षित जुइ दयेमा धइगु मार्ग कथं क्रान्ति लिपा सरकारी स्तरं धराधर स्कूल कलेज धराधर चायेका हल । स्वनिगया नेवा:तय्सं साक्षर जुइमा धइगु बुलुं थुइका हल । तत्कालिन इलय्या नेवा:तय्सं थ: साक्षर जुइ मखंसां थ: भावि सन्ततीतय्त शिक्षित व दिक्षित यायेमा धइगु थुइका थ: सन्तानतय्त सरकारी स्तरं चायेकूगु खस भाषाया ब्वने कथिइ काय् म्हायेयात ब्वंके छवल । छगु वास्तविक खँ तत्कालिन इलय् थ्व स्वनिगलय् निरंकुश तानाशाही राणा शासन खया नं नेपाल भाषा हे थनया अनौपचारिक रुपं हे जुसां आधिकारिक भाषा जुया च्वंगु ख: । सरकारी कामकाजी भाषा खस भाषा जुसां । तर सात सालया क्रान्तिया लिपा सरकारी रुपं थनया आदिवासी नेवा:तय् नं खस भाषां हे शिक्षा बीगु यात । खस भाषितय्गु भाषिक एकाधिकार नीति कथं थ्व नीतियात अधिराज्य न्यकं लागु यात । स्वनिगया नेवा:तय् दथुइ खस भाषा मसय्कं आख: ब्वने सइ मखु हे धका: भ्रम ब्वलंका विल । थ्व हे खस भाषितय्गु भ्रमं नेवा:तय्सं नं खस भाषा मसल धासा छुं नं मसइगु, मसीगु व त्ववाये मफइगु भ्रमय् लाना थ:गु मां भाय् नेपाल भाषायात हेवाय्

चेवाय् याना नेवा:तय्सं छेंवा पतिकं ससां मससां बराय्चाया थ: सन्तानतय्त खस भाषा खँ ल्हायेगु व ल्हाकेगु याना भाषा त्वतल । लजगा त्वता, अपुगु लजगा मा: जुल । नेवा:तय्गु मु लजगा धइगु बुँज्या ख: । बुँ ज्या याये मंमन्त । बुँ मिया छें दना बालं विया याउंक दां प्वाचि खना म्वंद्रं मखंम्ह जा:कि द्रं खना आते चाथें नेवा:त दां प्वा: ची खना वें चाल । थ:गु तलिजि त्वतल । स्वनिग:पिने वपिं गैर नेवा:तय्गु संस्कृति नाल । दाजु किजा, फुकि म्वाल । नीगतिइ खँय् थ:गु थाय्वाय् त्वता पलायन जुल । दाजु-किजा जा:सा त्वा: ख्याये फु । त्वा: त्वा: मिले जुसा दे ख्याये फु । धइगु नेवा:तय् दथुइ लोकं ह्वा:गु धापु त्व:मंकल । 'भाइ फुटे गंवार लुटे ।' हिन्दुस्तानी धापु थें पिने व:पिं खस ब्रम्हतय्सं नेवा:दाजुकिजा दथुइ ल्वापु थना, नेवा:तय्गु थाय्वाय् फुसा सितिकं मफुसा खी साया भावं न्याना काल । नेवा:तय्गु म्हाय् व काय्मचा बलिछइ न्या: कयंकथें कयंका नेवा:तय्गु सम्पत्ति हे थ:गु याना काल । तर नं नेवा:त न्ह्यलं मचा, थौतकं न्ह्यलं ब्वाना हे च्वन ।

थ्व देसय् नेवा:त जक मखु मैथली भाषि मधेशी, थारु, तामाङ्ग, गुरुङ्ग, मगर, शेर्पा, लिम्बु थनया आदिवासी नेवा:तय् नं खस भाषां हे शिक्षा बीगु यात । खस भाषितय्गु भाषिक एकाधिकार नीति कथं थ्व नीतियात अधिराज्य न्यकं लागु यात । स्वनिगया नेवा:तय् दथुइ खस भाषा मसय्कं आख: ब्वने सइ मखु हे धका: भ्रम ब्वलंका विल । थ्व हे खस भाषितय्गु भ्रमं नेवा:तय्सं नं खस भाषा मसल धासा छुं नं मसइगु, मसीगु व त्ववाये मफइगु भ्रमय् लाना थ:गु मां भाय् नेपाल भाषायात हेवाय्

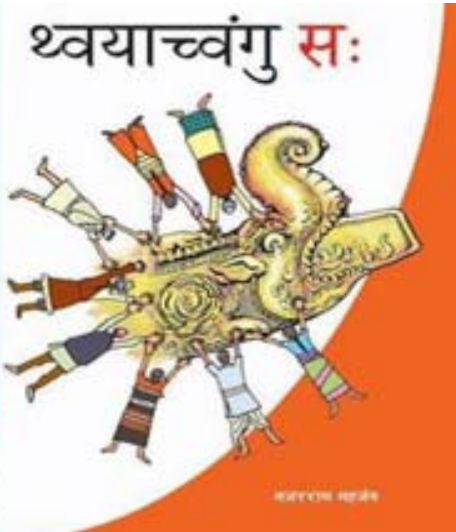
आयातित धर्म नं ना:जुया च्वंगु जुल । नेवा: थ:गु जाति, भाषा, संस्कृति व गौरवय् धस्वना च्वने मफुम्ह जाति ख: । काय् मिया च्य: न्याइगु बुद्धिया मनु ख: । लौकं ह्वाम्ह उपन्यासकार भाजु नजरराम महर्जनया उपन्यास 'थ्वया च्वंगु स:' नेवा:तय् दथुइ ब्वलना च्वंगु विसंगति व विकृतिया विरुद्धया स: ख: । थ्व स: न्यय्दं न्ह्य हे थ्वये मा:गु ख: । नेवा:तय्सं थ:गुजाति अस्तित्वयात थातं तया: नाला काये मफूगु व आधुनिकिकरण सभ्य जुइगु नामय् पिने व:पिनिगु देखासिकी व हाहालय् थ:गु पहिचानयात त्वतूतु वना थौ नेवा:जातिया भाषा, साहित्य-कला, तजिलजि न्हना वना नेवा:जाति हे संकटय् ला: वंगुया स: ख: **'थ्वया च्वंगु स:'** ।

इतिहासया छगु कालखण्डय् नेवा:त सभ्य, सुसंस्कृत व सुशिक्षित धका: सुपरिचित जुया च्वंगु ख: । तर इतिहासयात स्वयेगु ख:सा थ्व देशय् नेवा:तय्गु भाषा, संस्कृति व सभ्यता नाला नेपा:मियात यक्व शासकतय्सं शासन याना वंगु इतिहास दु । फलानाम्ह मल्ल जुजुं थ्व:गु भाषा थू कविता च्वयेफु धइगु इतिहास जक मखु येंया हनुमान ध्वाखाय् ल्हवँ पौलय् हे किया त:गु भिसं खंके फू । तत्कालिन इलय् जुजुतय्गु साक्षरतायात स्वयेगु ख:सा सर्वसाधारण नेवा:त तसकं हे साक्षर जुइमा:गु ख: । तर जुजुया लाय्कुया चाकलय् चाहिलिपिं भाइभादारत, जुजुया सन्तान जक गुरुपाखें शिक्षा ग्रहण यायेगु अवसर प्राप्त जूगु इतिहास अध्ययन यायेगु इलय् थूइके फू । सतप्रतिशत सर्वसाधारण जनता निरक्षर, शिक्षापाखें बन्चित । बुँ ज्याये सिमित । थ्वया लिच्च ख:, गोर्खाया जुजु पृथ्वी नारायण

शाहपाखें याउंक हता याना थ्व स्वनिग:यात अधिनय् का:गु । मल्ल जुजुपिसं दूरदर्शिता तय् फूगु खसा नेपा:या राज्य शक्ति खसब्राम्हण तय्गु ल्हातय् अवश्य नं मलाइगु खइ । थौं खस ब्राम्हणतय्गु एकात्मक राज्य दुने नेपा:या आदिवासी जनजातितय्सं राज्यपाखें अनेकौं विभेद व उत्पीडन फये माला च्वंगु दु । राज्यपाखें वीगु सुविधापाखें बन्चित जुइ मालाच्वंगु दु । थ्व राज्यपाखें याइगु विभेद दुने नेवा:त अफु उप्क: पिडित व प्रताडित जुइ माला च्वंगु ख: । षडयन्त्रया मू टारगेत नं नेवा:त हे लाना व:गु हुनि थौ नेवा:तय्गु अस्तित्व इमिसं चाहे जु थें धापय् ला: वंगु ख: । धापय् ला: वनेगुलिइ नेवा:तय्गु थ:गु हे नं चय्ब्व ल्हा दु । थ्वया हे विरुद्ध ख नजररामया: उपन्यास **'थ्वया च्वंगु स:'** ।

उपन्यास **'थ्वया च्वंगु स:'** छम्ह साधारण पाठकया दृष्टिइ जक मखु विशिष्ट व बुद्धिजीवि पाठक दथुइ नं उतिग्यंक पठनीय व मनन योग्य जु । थ:त नेवा: धका: धाईपिसं थ्व उपन्यास छक्क वने मा:गु सफु ख: । मुकं किपुया नेवा: परिवेशय् च्वया त:गु व किपुमिपिसं साक्षात्कार याना वया च्वंगु समस्या जुसां थ्व समस्या धइगु स्वनिग:या सकल नेवा:तय्गु समस्या ख: । नेपाल भाषा ख्यलय्

नेपाल संम्बत् १९०५ निसें आख्यानकारया रुपय् थ:त: म्हसिका वया च्वम्ह भाजु नजर राम महर्जनया भिनछगु उपन्यास ख: । थ्वसिवें न्ह्य: मिपुसा, न्ह्याना च्वंगु पला:, भवा: जुया वंगु स्वां, लिजला, थ:कत:, भावना, व: सु ?, थ: सु कत: सु ?, जि सत: मखु, लसना थें जा:गु उपन्यास च्वया नेपाल भाषाया साहित्यया धुकु बल्लाका मां भाय्या सेवा याना वया च्वम्ह सिद्धहस्त उपन्यासकार ख: भाजु नजर राम महर्जन । वयेकया च्वसां पिदंगु उपन्यास **'थ्वया च्वंगु स:'** ब्वब्वं वने बलय् नुगलय् थ्यू ।

उपन्यास दुनेया पात्रया मखु, सकल नेवा:तय्गु जीवनया थथ्या क्वथ्या ख: धइथे अनुभूति जु । आप्रवासी गैर नेवा:तय्सं स्वनिगया नेवा:तय्त अने कथं दु:ख वीगु थ: म्हाय् मचा नेवा: काय मचानाप य:थ्य चाहिका छ्व:इगु तर अनैतिक ज्या:य् संलग्नया द्वपं नेवा:तय्त छ्यनय् दिका ख्याना गलत ढंग लव: नं इमिसं काइगु अथें नेवा:तय्गु छें बालं च्वं वया नेवा:तय्त हे ख्याय्त सनिगु थे जा:गु चिचिधंगु घटनायात तकं थाय् विया, नेवा:तय्त जुया च्वंगु समस्या उल्ला क्यनेत ता: लागु उपनयास ख: **'थ्वया च्वंगु स:'** ।

छम्ह सिद्धहस्त उपन्यासकारया च्वसा पिदंगु उपन्यास **'थ्वया च्वंगु स:'** ब्वना वने बलय् गनं दिपा काये म्वायेकं न्ह्याना वं । थ्व महत्वपूर्ण पक्ष ख: । तर भतिचा दुवाला स्वस्वं वने बलय् पुखुलिइ मुना च्वंगु ल: निकास चायेका वी वं छुवालल न्ह्यना वंगु ल:या गति थें ताये दु गुगुलिइ छु रिदम मदु । गुलि खुसि थ:गु तालय कलकल ध्वनि न्ह्याना मिठास व कर्ण प्रिय जुइगु ख: व जिं अनुभूति याये मखं । अथे धइगु उपन्यास प्रस्तुति खग्व:या दृश्यया अभाव प्रस्त हे खने दु । किपुया धार्मिक सांस्कृतिक पक्षयात छगु दतले न्ह्यथने ता:ला:गु दु । तर प्रकृति व मौसमया शब्द चित्रण मदया उपन्यास ब्वब्वं वने बलय् उपन्यास मखु निबन्ध ब्वना च्वना:गु वाय् छु पौया च्वसु ब्वना च्वना:गु जक खला धइगु भान जु । अथे धइथें मन्द फल्चा मुनिपिं पात्रतय्त संवाद यायेकेगु भवलय् गुम्ह पात्रया संवाद धइगु खँय् सर्वसाधारण पाठकयात अलमलय् लाकेगु प्राविधिक पक्ष कमजोर खने दु । थ:जा:गु चिचिं धंगु कमजोर पक्षयात मखंसु यायेगु खसा **'थ्वया च्वंगु स:'** उपन्यास तसकं च्वयेछाये ब:जु । थ:जागु उपन्यास नेपाल भाषा ख्यलय् पिदने मा:गु निगु दशक न्ह्य हे ख: । आ: हे नं थ्व तधंगु उपलब्धी ख: । सुभाय्

अन्धविश्वासय लिकुनाच्वंगु विज्ञान

पन्नारत्न महर्जन

बहनी धू वांछवये मत्यः

धू धयागु वांछवये मा:गु वस्तु खः । धू मुनातयां छुं ज्या लगय मजू । अयनं निभा: बिका: वाय् बहनी धू वांछवये मत्यः धयागु भीगु लोक मान्यता दु ।

थन वांछवयेगु धू धयागु छैया क्वथा आदि थासय बै पुना: मुंकात:गु धू खः । क्वथा आदि थासय छैया छुं नं बहुमुल्य अथवा महत्वपूर्ण वस्तु कुतुं वनाच्वनेफु । उगु इलय् (बखतय्) आ:थें विजुलि मत वाय् मेगु यक्व थीगु मत छुं मद्दु ।

थज्या:बलय् छुं नं कुतुं वनाच्वंगु वस्तु काचाक्क खंके मफये फु । पुनागु धुल्य प्यपुना च्वनेफु । बहनी धू वांछवये बलय् अज्या:गु वस्तु खंके मफया: धू नाप पिने ला:वनेफु । यः तुयूबलय् जूसा अज्या:गु वस्तु खंकेफइ । वांछवये हे ला:सां वांछवया थाय् माला कायेफइ । भीगु समाजय् दिंयात नामाकर ण याना: व्वथलेगु भवलय् सुथ, न्हिन, बहनि व चान्हय् याना: प्यंगू कथं व्व थलात:गु दु ।

सुथ व न्हिनय्या ज्या यायेगु ईकथं कयात:गु दु । बहनी व चान्हय्यात जिउयात भासु लनेया (महयात आराम वीगु) पहर कथं कयात:गु दु । थ्व पहर य् सुयात पित्यनेगु अलमल यायेगु धयागु पापकथं नालात:गु दु । थुगु हे कथं जीवननाप स्वापू दुगु छुं नं भौतिक वस्तुयात नं आदर भाव तयेगु मानव धर्म तायेका: छैय् दुने च्वंगु धूतकं बहनी जुलकि पित्यने मत्यः धयागु मान्यता तयात:गु खः । थ्वयात नं छगू धर्मकथं कया: बहनी धू वांछवये मत्यः धयात:गु खः ।

बहनी म्व: ल्हुइ मत्यः

न्हापा न्हापा बहनी म्व: ल्हुगु याइमखु । म्व:ल्हुइ मालकि सुथय् वा न्हिनय् ल्हुइ । बहनी म्व:ल्हुइ मत्यः धयागु लोक मान्यता दु ।

म्व:ल्हुइगु धयागु म्ह यचुपिचु यायेगु खः । म्हाय् दयाच्वनीगु खिति यचुकेगु खः । अयसां बहनी म्व: ल्हुइ मत्यः धयात:गु दु ।

बहनी म्व: ल्हुइबलय् न्हिनय् थें खिति बांलाक वंमवं खंके फेमखु । साव्वति मवंसा खंकेफेमखु । उबलय् चां नं म्व: ल्हुइगु चलन दु । चां म्व:ल्हुइबलय् बांलाक चाय् (सिले) मफुत कि म्ह चासुइ यः । थुकिं एलर्जि नं जुइ यः ।

उबलय् आ:थें कलहिहित, बाथरुमय् सिकं खुसि, तुं वुंगा:, गा:हिहित आदि थासय् वना: म्व: ल्हुइगु चलन दु । लाछि, चुक, क:सी म्व: ल्हुइत नं अज्या थासं हे ल: कया हये मा: ।

बहनी थज्याथाय् च्वना: म्व: ल्हुइगु वाय् थज्याथासं ल: कया: म्व:ल्हुइगु उसाय्यात नी धका: धाये फइमखु । थज्याथाय् थीथी कथंया कीत दयाच्वने फु ।

बहनी म्व: ल्हुइ यइगु वरखा मासं जुइ । बरखां थज्याथाय् थीथी कथंया पति, कुकुचा, चल:चा, आदि दयाच्वनी । थुपिं वाहेक थज्या:थाय् प्या नं दयाच्वने यः ।

प्यां न्याइगु चाइमखु । बहनी प्या प्यपुना व:सां खंके खइमखु । थज्या:थासं कयाहयागु लखय् नं प्या थाना वयेफु । ख्यूंसे च्वनीगु व उबलय् आ:थें थीगु मत मदुगुलिं छु दु मद्दु खंके फइमखु ।

म्व: ल्हुइबलय् स्वभाविक रुपं ख्वाउँसे च्वना वइ । चिकुलकि भीगु चिमसं छें छें च्वनावइ, चिमस ह्व: तत:ह्व: जुयावइ । चिमस ह्वतं पिनेया ख्वाउँगु फय् दुहाँ वनी । थुकिं म्ह सुख मदयेफु ।

न्हिनय् वा सुथय् म्व:ल्हुइगु ग्यछि बहनी म्व: ल्हुइबलय् म्हाय् च्वंगु ल: काचाक्क सुइ मखु । सँ नं उलि याकनं

गनी मखु । आ:थें सँ गंकेगु साधन मद्दु । अथे जुया ताउत तक सँ प्याका च्वने माली । थुकिं याना: ख्वाउँ चाया: सेखें चायेगु, मुसु वयेगु आदि जुइफु । भचा कमज्वर जुलकि ज्वर वयेत नं बेर दइमखु । उजुंसुजुं सँ गंके मफुत धायेव देनेत नापं प्या:गु सँ घाना: देने माली ।

मिसापिनि सँ मिजंतय् सिकं स्वभाविक रुपं ताहाक: जुइ । ताहाक:गु सँ प्याइबलय् भन गंके थाकुइ । थुकिं याना: इपिं अप्व: म्हं मफइगु सम्भावना दइ ।

प्या:गु सँ घाना: देनेबलय् लासा नापं प्याइ । थुकिं याना: मिसापिसं बहनी म्व:ल्हुल धायेव अलछिन धाइगु नं चलन दु ।

बाखादे आजु

येया वंघ: लागां पूर्वपाखेयाम्ह आजु यः धाइगु बाखादे आजु खः । विशेष याना सायमितय्सं थ:पिनिगु पूर्खा कथं नालात:म्ह बाखादे आजुयात जंलागा द्वादशीया दिनय् बहनी वंघ: आजुद्य:या न्हय:ने पूर्वपाखे स्वका थापन याइगु खः । विधिपूर्वक पूजा याना तुयुगु कापतं त्व:पुया आजुद्य:या ख्वा:पा: पित यंकीगु अले खतय् तया व्वज्या याइगु खः । अबले हाथु हायेकेगु नाप नापं समेबजि तकं बिइगु याइ ।

कुमारी तलेजुइ प्रवेश

यंलाश्व द्वादशीया दिनय् हे कुमारीयात कुमारी छैय् नं तलेजुइ यंकेमा:गु चलन दु । तलेजुइ यंका: विशेष कथं पूजा आज याइगु चलन दु । येया:या भूवलय् कुमारयात

जात्राय् आमन्त्रण यायेगु कथं अथे पूजा याना वयाच्वंगु खः धाइ ।

दागिं

येया:या भूवलय् जब क्व:नेया: क्वचायेका बसन्तपुलिइ रथ जात्रा थ्यनी अबले मरु सत: लागां पिकाइगु छगू महत्वपूर्णगु संस्कृति खः दागिं पिकाइगु । दागिं धइगु इन्द्रया मां खः । बाखं कथं इन्द्र पालिजा: स्वां का:व:म्ह स्वर्गय् मवया: इन्द्रया मां हे वया इन्द्रयात मा:व:गु खः धाइ । तुगुगु ख्वा:पा: पुयात:म्ह दागि नाप नापं अबले दच्छिया दुने मद्दुपिं मनूतय् छेज:पिं तकं गुता वीव: ह्वला नाप नापं वनीगु चलन दु । अथे दागिं दक्ले न्हापां थ:ने लागाय् चा:हिलीगु चलन दु । अनं लिपा हाकनं क्वने लागा चा:हिला मरु सत: लागाय् हे वया क्वचायेकी ।

बौमत

बौमत भइगु विशेष प्रकारया मत खः । मरु सतलं पिकइगु उगु मत धइगु पं बालय् पाल्वा च्याका वनीगु मत खः । तसकं ता:हाक: जुइक पंया बालाय् तया मत च्याका वनीगु हे बौमत खः । इन्द्रयात मांमं जक मखु बाम्हं नं मा:गु अले अबले मत च्याका मा:वंगु जुया हे बौमत धा:गु धाइ । जब दागिं थ:ने लागा चा:हिला: क्वने लागाय् वनी अले बौमत धा:सा थने लागाय् वनी । सायमितय्सं पिकाइगु थुगु बौमत व दागि नापलाके मजिउ धइगु मान्यता दु । बौमत थ:ने लागाय् चा:हिला: क्वने

लागा नं चा:हिली । अले मरु सत: लागाय् हे वया बौमत नं क्वचायेकीगु चलन दु ।

थ:ने या:

येया:या भूवलय् थ:नेया:या कन्हय् खुन्हु क्व:ने या: खः । जंलाश्व पुन्हु खुन्हु थ:ने या: खः । क्वनेया: कुन्हु थें हे थ:ने या: कुन्हु नं सबभकु, लाखे, पुलुकिसि प्याखंया ल्यूल्गु गणेश, भैरव व कुमारीया रथ साला यंकीगु खः । सांस्कृतिक बाजं थाना न्ह्याइपुक जात्रा याइगु भूवलय् थनेया:या भूवलय् जब रथ जात्रा वंघलय् थ्यनी अबले वंघ: आजु य:याथाय् हाथु हायेकीगु चलन दु । येया:या भूवलय् थनेया: नं बसन्तपुलिं सुरु याना थाय् थासय् चा:हिइका बसन्तपुलिइ हे थ्यंका: क्वचायेकीगु खः ।

नानिचाया:

येया:या भूवलय् जंलागा तृतिया कुन्हु नानिचा या: । थुगुन्हु नं बसन्तपुलिनिसें

हे सांस्कृतिक बाजं थाना न्ह्याइपुक र थ जात्रा याइगु खः । लाखे, सबभकु, पुलुकिसि प्याखं ल्यूल्गु साला: यंकीगु नानिचा या: खः । विशेष याना किलाघ: लागवायत केन्द्रविन्दुया रुपय् नालात:गु दु । उखुन्हु किलाघ: लागाय् चा:हिइका बसन्तपुलिइ हे हया क्वचायेकीगु चलन दु । नानिचा या: हे येया:या दक्ले लिपांगु दिं खः । नानिचा या: क्वचा:गु दिनय् हे येया: क्वचाइगु खः । लिपांगु इलय् वया नेपाल संवत १९३४ सं निसें नानिचा या: कुन्हु मिसापिन्सं कुमारी, भैरव व गणेश:या रथ सालेगु यानाह:गु दु ।

लोप जुइधुकूगु स्वंगू प्याखं

येया:या भूवलय् न्हापा न्हापा क्यना वयाच्वंगु स्वंगू प्याखं धा:सा लोप जुइ धुकूगु दु । ज्याथाया प्रजापतितय्सं क्यना वयाच्वंगु दी प्याखं थनि निगू दशक न्हय:निसें दिनाच्वंगु दु । किलाघ:या ज्यापुतय्सं क्यना वयाच्वंगु थेंजा:गु हे

द्य:या प्याखं न्हापा न्हापा ज्याथाया प्रजापतितय्सं क्यना वयाच्वंगु खः । उगु प्याखंयात त्रिपुरासुन्दरी प्याखं नं धायेगु या: । अथे हे असंया उरायत नापं ओमबहा:या वज्राचार्य शाक्यतय्सं क्यना वयाच्वंगु कुम्व: प्याखं नं लोप जुइ धुकूगु अवसथा दु । कुमारया उगु प्याखं धइगु थनि निगू दशक न्हय:निसें क्यनेगु दिना वयाच्वंगु प्याखं खः । न्हयागु हे जूसां आखिर येया: येया छगू म्हासीका जुयाबिउगु दु । जीवन्त नापं अमूर्त संस्कृतिया रुपय् धस्वानाच्वंगु येया:या भूवलय् थीथी कथंया सांस्कृतिक व्वज्या जुइगु, नापं थीथी कथंया प्याखं क्यनेगु ज्या तकं जुइगु जुया येया: धइगु येया छगू त:धंगु महोत्सव जुयाबिउगु दु धा:सां छुं पाइमखु ।

कथंहं.....

श्रीकृष्ण महर्जन

किपूया थांबहा: त्वाल्य् च्वंगु नेवा: लहनाय् छापा मारे याना छु जुल ?

ज्वजलपा वा:पौ

नेवा:तय्गु संग्राहलयया रुपय् संचालन यानाच्वंगु किपूया थांबहा: त्वाल्य् च्वंगु नेवा: लहनाय् प्रहरीं छापा मारेया:गु घटनायात कया किपुलिइ थीथी कथंया टिप्पणी यायेगु ज्या जुयाच्वंगु दु। नेवा: लहना संचालन जूगु गुदैया इतिहासय् न्हापांखुसि प्रहरीं लहनाय् छापा मारेया:गु ख:। नेवा: लहनाया संचालक राजमान महर्जनं तत्कालिन अवस्थाय् नेवा: लहना नेवा:तय्गु म्युजिमया रुपय् संचालन यानागु अले म्युजियम संचालन यायेगु नेपालय् कानुन कथंया व्यवस्था हे मदगुलिं सम्बन्धित निकायया सहल्लाह कथं हे नेवा: लहना संचालन यानागु ख: धयादी।

नेवा:तय्गु थीथी नसा त्वसा मध्ये छता थ्वं अय्ला नं ख:। अले यक्व नसात्वसायात बेवास्ता याना गुगु कथं प्रहरीं छापा मारे यात लहनाय् वास्तवय् व याये मजिउगु ज्या या:गु ख: प्रहरीं व्यवहारीक ज्ञान मदया अज्व:गु कथंया कृत: या:गु ख: धका: संचार माध्यमयात कनादीगु दु।

संचालक महर्जनं नेपालय् दक्ले अप्व: मनूतय्सं सेवन याइगु हे घरेलु अय्ला थ्वं ख: धका: नं धयादिल। थ:पिन्सं नेवा: संस्कृतिया जिवन्त कथं न्ह्यब्वयेगु अले नेवा: सभ्यतायात हे पिब्वया च्वनागु नाप नापं किपूया हे छगू त:धंगु आम्दानीया श्रोत नेवा: लहना जुयाच्वंगु दु धका: दावी यानादीगु दु। आ: थ:पिं नेवा: लहना संचालनया नितिं कानुनी उपचार मालेगुपाखे नं पला: ल्ह्वनेगु जुइ धका: धयादिल।

अथे हे किपूया प्रहरी कार्यालयया प्रमुख डिएसपी डा. मेखबहादुर खत्रीं कानुन कथं थ:पिन्सं छापा मारे यानागु ख: धयादिल। नेवा: संस्कृति हने दइ तर थ्वं अय्लाया ब्यापार यायेगु धइगु कानुनया अ:ख: ख: धका: धयादिल।

समाजय् वइगु विकृतियात पनेगु नितिं अथे छापा मारे यानागु ख: धयादिसें वयंकलं नेवा: लहनायात व्यवस्थित याना यंकेगु ज्या मयात धा:सा अले थ्वं अय्ला खुल्ला रुपं हे निरन्तर रुपं मिया च्वन धा:सा अभ् त:धंगु छापा मारे यायेगु जुइ धका: ख्याचव: बियादिल।

व्यवहारीक खं मथुया प्रहरीं छापा मारेया:गु ख:

– लहनाया संचालक राजमान महर्जन

अवैध रुपं व्यापार या:गुलिं छापा मारे यानागु ख:

– डिएसपी डा. मेखबहादुर खत्री

वंगु छुं दिं न्हय: जक नेवा: लहनाय् प्रहरीं छापा मारे या:गु ख:। अले अन्त शुल्कयात उगु मुद्दा प्रहरीं ल:ल्हाना विउगु ख:।

अथे अन्त शुल्कया ज्याकुथिइ नेवा: लहनाया संचालक राजमान महर्जनयात यंकूगु अवस्थाय् किपूया थांबहा: त्वा:या नेवा:त मुना नेवा: वस: पुना: धिमे वाजं थाना हे नाप नापं वंगु ख:।

अले कलंकीया अन्त शुल्कया ज्याकुथिइ तर्क वाजं थायेगु ज्या या:गु ख:सा ज्याकूया प्रमुखलिसे थीथी ब्यक्तित्वपिन्सं थ:थ:गु खँ तया छगू कथं बहस यायेगु ज्या तर्क जूगु ख:।

अन्त शुल्कया ज्याकू कलंकी नेवा: लहना व अन्त शुल्कया ज्याकूया दथुइ सहमति जूगु कथं नेवा: लहनायात पीढ: तका धरौति पुइकूगु ख:। अथे धरौति पुला नेवा: लहनाया संचालक राजमान महर्जन पिहां वयादीगु ख:। अनं लिपा नेवा: लहनाया अवस्थायात कया अन्त शुल्कपाखें अनुगमन वयेगु धका: धा:गु खँ नेवा: लहनाया संचालक राजमान महर्जनं जानकारी बियादीगु दु।

ज्वजलपा वा:पौ /

कार्तिक नाच संरक्षण समितिया ग्वसालय् शनिवा: यलया थीथी भिगू दबुलिइ काति प्याखं क्यनेगु ज्या जूगु दु। खुदै खुदै पतिकं कार्तिक प्याखं अर्थात काति प्याखंया नितिं न्हून्हीपं कलाकार तयार याइगु ख:। अले न्हूगु वस: नं हिलीगु जुया नगर परिक्रमा नं याइगु चलन दु। थ्व हे भ्रवल्य् शनिवा: काति प्याखं क्यनेगु ज्या जूगु दु। मंगलवा:या काति दबुलिइ, कोत दबलिइ, अथे हे सौगल दबलिइ प्याखं क्यंगु ख:। उगु हे कथं लुहिहतिआ दबलिइ, थपाहितीया दबलिइ, इखा लखु, गाबहा:, नकबही, कोबहाल, मंगलवजा:या भिमसेन दबू व काति दबलिइ प्याखं क्यंगु ख:। यलया तसर्क पुलांगु ख्वा:पा: प्याखं कथं नालात:गु काति प्याखं मल्लकालिसे सुरु जूगु प्याखं ख:। थुगु प्याखं धइगु कार्तिक महिनाय् क्यनेगु याइ।

भिगू
दबुलिइ
काति
प्याखं

साहित्य/चिनाखँ

मनूया पुचल्य् मनू जुइ बाकीम्ह जि

प्रशान्त महासागर

जीवन थ्व गज्यागु
न्हिछिं च:ति हाय्का
चछिं न्होलय् मस्त जुइगु
जीवन थ्व गज्यागु
न्हिया न्हि थें
थौं नं न्हयो वया घेना:।
ओहो!
न्हिया न्हि तुं म्हुया,
ल: त्वने मा:म्ह जि
थौं सुट-बुट व टाई चिना
सर्ग ब्वइगु चखुचा थें

न्यागु दुने च्वना: ब्वय्तेना:
धर्म पासा देसय् वनेतेना:
क्षणभरया खुशीया नितिं
थम्ह थ:त ल्वमंकेतेना:
आखिर ई ख:, ई नापं
न्हयोने न्हयोब्वय् मा: धाई
उलि जक याय् तेनागु ख:।
थाय्वाय् चाहिला
थ:गु अस्तित्व,
थ:गु व्यक्तित्व ल्वमंका छ्वया
अय्सांतवि
उयागु न्ह्योसँ नं
जिं बुद्ध मा: जुया
बुद्धया खँ जित वँ न्यंकल
सीताया थ: छें नेपा:लय्
मखुला धाल
भृकुटी, अरनिकोया चर्चा
नापनापं सगरमाथा
वँ खँगु खँ नं जित कन

अस्तित्व व महत्वया
वर्णन नं वँ हे न्यंकल
तर
जिं जित स्वया गर्व याय्
मफु उया देसय्
बुद्ध मदुसा अपवित्रया
खँ सुनानं ल्हाय्मस
इछपात: फातलाय् बँ पुलेमा:
स्वविवेकं राजीनामा विई नं स:
अस्मिताय् खँ मुद्दा व न्याय कया स:
म्वाय्त अस्मिता मिइम्वा
प्राधिकरणं याके
क्षतिपूर्ति काय्गु कानून दु
थ:गु कार्यकाल पूर्वक ज्या: या:गु
दक्खिसके वीचा दु
कानून दुने दक्खिसत
च्वने मंदु
दक्खिसगु दक्खपाखें
अथें जुया हे विकास जु
लुटपात, भ्रष्टाचार, बलात्कारया नितिं
छुट मंदु
सत्ताया नितिं हत्या आतंकया
राजनीति नं मंदु

थ:थितित सम्पत्ति बाय् म्वा:
दाजुकिजा सम्पत्तिया
निर्तिं त्वाय् म्वा:
धर्म, जातिया खँय्
संस्कार, भाषाया खँय्
धात्ये धाय्गु ख:सा जिमि धर्मपासा
नं जि थें हे मनू ख:
अथें जुसा
उयागु सोचय् त्वापु मदु
उयागु सोचय् स्वार्थता मदु
अफसोच जिगु देसय् दक्वं विचा:
अ:ख:.....
भ्रसंक न्ह्योलँचाल
तिमिलाया ई फुना, सूद्योया ई जुइत
सना च्वन:
नामल छपु ज्वना, त:फालँ जुया
मनमनं, भुनभुन हाला तुति बा:ज्यो
वंका च्वना:
बुद्ध जन्म का:गु थासय्ला शान्ति
मदु मेथाय् दईला...
सीताया थ:छें ला अस्मिता हरन जु
धासा मेथाय् मजुईला...
सगरमाथा दुगु देसय्ला प्या:चा: दु

धासा मेथाय् मदईला...
व्यवस्थित मजुगु थाय्वाय् सफुतिं
जक चय्वं व्यवस्थित धका
इछफात फाय् वं वं पुके फैला...
मत्याथल च्याकिपिन्त घण्टौ घण्टा
या:गु लोडसेङ्गि धैगु छु...
धुऊँ व कुऊँ त्वनिपिन्त
वातावरण सफा स्वच्छ जुइमा: धैगु
छु...
शहीदतय्गु म्हगस: धैगु छु...
थ: नय्, थ: त्वने
न्हथाय् वँसा, जुसा ताकिगु देसय्
वजा: भा नं सर्गय् सेतु दय्का च्व:गु
अवस्था न्हगु मेगु छु...
जितल्ले नय्गु, जितल्ले च्वनेगु
संस्कार दुगु थासय्
राजनीति व कानूनया: अर्थ हे छु
दुगु मिंया नय्गु प्रथा दुथाय्
पहिचानया खँ हे छु...
खँयतला जित मा:गु मखु
शरीर थ:गु ब:लातले छें
च्विपिनिं नय् दइगु ख:
जिमि बाज्या ई जित बाखँ धा:थें

जिगु ई नं जिमि छय्पिन्त नं बाखँ
हे ख:
नेपा: दय्केत नेपा: बन्द याय्मा:गु
जि दुबल्य् या:गु जिगु व्यथा हे ख:
उकिं
ख:गु, जुईगु खँ ख:सा
जिमि धर्म पासा दैय् अथे ख:सा
परिवर्तन व सुधारया नितिं
जिगु म्हगस जिं मेमेपिन्त
न्यकललाय् जित पागल हे धाई
थौं छन्हु ल्वमंसे
तुं म्हुई लिपालातलाय् प्वा:
सुकुचंका घेनेमा:म्ह जिं छम्ह मनू
ख:
स्वार्थ बाज्यो वना च्व:गु छपु सास:
ख:
योम्हेसित नखाँइगु
अले
मयोम्हेसित नक:गु
मानौ
विचा थ:गु मछ्यसे
मनूया पुचल्य् मनू जुई बाकीम्ह
जि।